

ANDRZEJ KSI EK

SPOTKANIE ZORGANIZOWANE PRZEZ POLSKIE TOWARZYSTWO
FILOZOFICZNE W 100-LECIE URODZIN PROF.
WŁADYSŁAWA TATARKIEWICZA

15 marca 1986 r. w Uniwersytecie Warszawskim, w sali Brudzi skiego z okazji 100 rocznicy urodzin Władysława Tatarkiewicza, odbyło się uroczyste spotkanie Jego uczniów, profesorów: Jana Białostockiego, Bronisława Dembowskiego, Alicji Kuczy skiej, Jerzego Pelca. Spotkaniu przewodniczył profesor Klemens Szaniawski. Audytorium Brudzi skiego w Pałacu Kazimierzowskim dosłownie wypełnili po brzegi wykładowcy i studenci. Nie bez powodu mówi po brzegi, ponieważ miejsca w sali zabrakło i niestety du a cz słuchaczy zmuszona była uczestniczy w spotkaniu stoj c ju na korytarzu. Uczniowie Profesora Tatarkiewicza, ci którzy byli Jego asystentami, którzy byli z Nim zwi zani naukowo i osobowo ciowe, mówili o Jego yciu i o Jego nauce.

Jako pierwszy wyst pił Jerzy Pelc, który podzielił si ze słuchaczami swoimi wspomnieniami o Profesorze. Profesor Tatarkiewicz — stwierdził mówca — nale y do grona wielkich humanistów naszych czasów.

Jan Białostocki przedstawił słuchaczom Profesora Tatarkiewicza jako historyka sztuki. Jako historyk sztuki Tatarkiewicz opisał szczegółowo historii warszawskich Łazienek, rekonstruu j c powstawanie budowli. Ustalił mi dzy innymi, e pałac na wodzie nie był budowany na nowo, lecz miał poprzednika w postaci Łazienki, któr dla Stanisława Lubomirskiego zbudował w XVIII wieku Tylman z Gameren. Zwrócił uwag na grup ko ciołów z pocztku XVIII w., któr rozdzielił na typ lubelski i typ kaliski. Ale jak sam stwierdził, sztuka ta nie była dla niego celem samym w sobie, zmierzaj c ku estetyce, po drodze rozwi zywał problemy historii sztuki.

Estetyk autora *Dziejów sze ciu poj* , przybli yła słuchaczom Alicja Kuczy ska. W estetyce systematycznej Tatarkiewicz zaj ł si mi dzy innymi analiz poj jak: *pi kno*, *sztuka*, *postawa estetyczna*, *twórczo* , *odtwórczo* , *forma*, ponieważ poj cia te s niejasne i wielo-

znaczne w estetyce. Był zwolennikiem *pi kna* w sztuce i wielbicielem sztuki klasycznej, której poświęcił wiele rozpraw i artykułów. W estetyce Profesor pozostał pluralistą, uznając, że trudno przy pomocy jednej teorii estetycznej ujawnić wielość i niezwykłe zjawiska, jakim jest sztuka.

Wiedza i nauka Profesora Tatarkiewicza, stwierdziła A. Kuczyńska, to nierozdzielna całość. W nauce zajmował się On pojęciami *prawdy*, *dobry* i *pi kna*, natomiast w życiu warto ci to urzeczywistniać, niejako *wyznawać* na co dzień.

Bronisław Dembowski opowiedział zebranym o swoich pierwszych kontaktach z Profesorem, następnie za ogólnie zaprezentował Jego filozofię. Filozofia Tatarkiewicza pozostaje pod wpływem pozytywistycznej szkoły lwowsko-warszawskiej, filozofii lingwistycznej i brytyjskiej szkoły analitycznej. We wszystkich niemal zagadnieniach filozoficznych (estetycznych i etycznych równie) autor *Drogi przez estetyk*, stosował analizy językowe, wyjaśniał i porządkował pojęcia. Tatarkiewicz uznawał, że wieloaspektowej i wielowarstwowej rzeczywistości odpowiada wielość, wielowarstwowość i wieloznaczność pojęć o niej. Tatarkiewicz, wychodząc z tych ontologicznych założeń, pracując jako filozof rozpoczął od ścisłego określenia znaczenia używanego terminu, zakresu jego stosowalności oraz definicji. Ustalenie definicji jest zarazem wyborem określonej perspektywy. Próba klasyfikacji twórczości filozoficznej Tatarkiewicza nastręcza jednak, zdaniem Dembowskiego, duże trudności, nie można jej bowiem jednoznacznie określić.

Po wystąpieniach uczniów Profesora, fragmenty Jego pism odczytał warszawski aktor Andrzej Szczepkowski.

Wkład Władysława Tatarkiewicza do nauki i kultury nie tylko polskiej jest znaczny i znaczący. Na Jego trzytomowej *Historii Filozofii* wychowało się wiele pokoleń inteligencji polskiej. Monumentalna *Historia estetyki* to najbardziej znane dzieło poza granicami kraju, przetłumaczone na kilka języków, jest bez wątpienia najlepszym dziełem tego typu na rynku wiatowym. Inne dzieła Tatarkiewicza, takie jak: *O szczęściu*, *Dzieje szczęścia*, *Droga do filozofii* (czyli owo), tłumaczone na języki obce, spełniają równie rolę *ambasadorów* współczesnej nauki polskiej.

W tym roku mijają nie tylko 100 lat od narodzin wybitnego filozofa, estetyka, etyka, historyka sztuki, historyka estetyki i historyka filozofii, ale również 5 lat od jego śmierci. W związku z tymi rocznicami Polskie Radio nadało kilka audycji poświęconych pamięci Filozofa. W czasopiśmie społeczno-kulturalnych, jak również w specjalistycznych czasopiśmie filozoficznych np. w *Studiach Filozoficznych*, ukazały się artykuły

omawiające twórczo naukow Tatarkiewicza, a także okolicznościowe wspomnienia uczniów, współpracowników i osób, które się z Nim bliżej zetknęły. Z kręgów uczniów Profesora zgłoszono wnioski, aby uczcić pamięć Tatarkiewicza, nadając jednej ze szkół warszawskich Jego imię.

Polskie Towarzystwo Filozoficzne dla uczczenia pamięci znakomitego Filozofa, w przeddzień rocznicy urodzin (Władysław Tatarkiewicz urodził się 4. IV. 1886 r.) zorganizowało uroczyste spotkanie.

Zakład Estetyki Instytutu Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego dla uczczenia 100-lecia urodzin i 5-lecia śmierci Tatarkiewicza w dniach 19–23 sierpnia 1986 r. zorganizuje międzynarodową konferencję estetyków na temat: *Sztuka i wielkie systemy filozoficzne*. Przedmiotem konferencji są istotne i w złożone problemy wzajemnych relacji sztuki i filozofii.

Obok referatów, komunikatów i dyskusji odbędzie się spotkanie z artystami; plastykami, reżyserami teatralnymi i filmowymi oraz pisarzami. Będzie to swoista konfrontacja teorii sztuki z praktyką sztuki, oraz teorii i praktyki sztuki z filozofią. Szczegółowe sprawozdanie z sesji przedstawimy w drugim numerze *Edukacji Filozoficznej*.

W różnych formach uczczenia rocznicy urodzin i śmierci wybitnego myśliciela liczni rozmówcy podkreślili to, co powtarzali niejednokrotnie Jego uczniowie, ponadczasowy charakter Jego dzieł oraz pewne cechy osobowości takie jak: tolerancja i zrozumienie, które charakteryzowały wielkiego humanistę.